

שערי תשובה

מומר לדבר אחד ודרגות בתשובה - שערי

תשובה א, ו-ט

הרב חיים סבתו

ו ועתה בינה שמעה זאת כי הוא עיקר גדול. אמת כי יש מן הצדיקים שנכשלים בחטא לפעמים. כענין שנאמר (קהלת ז':כ') כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא. אכן כובשים את יצרם מאת פניהם. ואם יפלו בחטא פעם אחת לא ישנו לו. ונקוטו בפניהם. וחוזרים בתשובה. אך כל אשר אינו נזהר מחטא ידוע. ואינו מקבל על נפשו להשמר ממנו. גם אם הוא מהעונות הקלים. אף על פי שהוא נזהר מכל העבירות שבתורה קראוהו חכמי ישראל מומר לדבר אחד. ואת פושעים נמנה. וגדול עונו מנשוא. כי אם אמור יאמר העבד לרבו. כל אשר תאמר אלי אעשה זולתי דבר אחד. כבר שבר עול אדוניו מעליו. והישר בעיניו יעשה. וכל הענין הזה נאמר (דברים כ"ז:כ"ו) ארור האיש אשר לא יקים את דברי התורה הזאת לעשות אותם. ביאור אשר לא יקבל על נפשו לקיים כל דברי תורה מראש ועד סוף. ויורה על זה אשר לא יקים לעשות. ולא אמר אשר לא יעשה אותם:

ז ועוד תדע כי השונה עבירה אחת עשר פעמים. אף על פי שנזהר מכל שאר העבירות. הנה הוא נחשב כעובר על עבירות חלוקות. וכן אמרו רבותינו זכרונם לברכה כי אם יאמרו לנזיר אל תשתה והוא שתה. אל תשתה והוא שתה. לוקה באחרונה על כל אחד ואחד. כמשפט האוכל טריפה. בהמה טמאה. וחלב זדם:

ח וראה ראינו כי רבו עונות הדור על זאת. כי יש אנשים רבים שמקבלים על נפשם להזהר מעבירות ידועות וכל ימי חייהם אינם נזהרים בהם. אבל הם אצלם כהיתר. ואלו לא היו נוהגים כן רק על עבירה אחת. חלי רע הוא בנפשם כאשר ביארנו. אף כי נוהגים על אזהרות רבות וכהנה מן החמורות. כמו שבועת חנם. ומקלל את חבירו או את עצמו בשם. והזכרת שם שמים לבטלה. או במקום שאינו טהור. או בידים לא נקיות. והעלמת עין מן העני. ולשון הרע. ושנאת חנם. וגבהות הלב. ונתינת חתית. והסתכל בעריות. וביטול תלמוד תורה כנגד כולם. ורבות כאלה. כתבנו מקצתם אצל בני הדור להזכירם ולהזהירם. וכן ראוי לכל בעלי תשובה לכתוב במגלת ספר הדברים אשר נכשלו בהם. והמצות אשר קצרו בקיומם. ולקרוא בספר זכרונותם בכל יום:

ט והנה מדרגות רבות לתשובה. ולפי המדרגות יתקרב האדם אל הקב"ה. ואמנם לכל תשובה תמצא סליחה. אך לא תטהר הנפש טוהר שלם להיות העונות כלא היו. זולתי כאשר יטהר האדם את לבו ויכין את רוחו כאשר יתבאר. וכן כתוב (תהילים ל"ב:ב') אשרי אדם לא יחשוב ה' לו עון ואין ברוחו רמיה. וכענין הבגד הצריך כבוס. כי המעט מן הכבוס יועיל בו להעביר הגעל ממנו. אך לפי רוב הכבוס יתלבן. וכן כתוב (שם נ"א) הרב כבסני מעוני. ותכבס הנפש מן העון כפי אשר תכבס את לבה. שנאמר (ירמיהו ד':י"ד) כבסי מרעה לבך ירושלים. ואמרו רבותינו זכרונם לברכה (תהילים קי"ב:א') אשרי איש ירא את

דף מקורות

ה'. בעודו איש. רצונו לומר - כי תשובת האדם המעולה בימי בחורותיו בעוד כחו עליו יתגבר על יצרו. אכן כל תשובה מועילה. כמ"ש (שם צ') תשב אנוש עד דכא ותאמר שוב בני אדם. ואמרו רבותינו זכרונם לברכה עד דכדוכה של נפש: